

☞ Het onvoltooide meesterwerk ☜

Christian Deterink

Ik beschouw mijn computer als een intieme vriendin, nog steeds. De beste vriendin die ik ooit heb gehad of zal hebben, ondanks het feit dat je zou kunnen zeggen dat ze me gebruikt heeft. Vele uren heb ik in eenzame uren met haar doorgebracht, gezeten achter haar beeldscherm, mijn vingers roffelend op haar slanke toetsen. In al die jaren heb ik mijn meest persoonlijke geheimen met haar gedeeld. Zo maakte ik haar deelgenoot van mijn dagelijkse ervaringen en diepste gevoelens die ik trouw vastlegde in mijn dagboek. Vele tienduizenden woorden heb ik op deze manier aan haar toevertrouwd.

Maar belangrijker dan mijn dagboek, veel belangrijker, waren mijn verhalen. Madonna was niet alleen een goede vriendin, maar vooral mijn muze. Sinds ik haar had aangeschaft en geïnstalleerd op het antieke bureau in mijn werkkamer, vloeiden de verhalen uit mij, alsof een verborgen bron is blootgelegd. Ik hoefde de deur van de kamer maar te sluiten van de buitenwereld en de inspiratie leek vanzelf te komen, op te borrelen uit die geheimzinnige bron. Soms leek het wel alsof ik werd betoverd door de blauwige gloed van haar beeldscherm, vaak de enige lichtbron in de kamer. Bijna mechanisch liet ik dan mijn vingers over haar toetsen glijden en besepte, met enige verwondering, dat de letters zich bijna vanzelf tot woorden aaneenregen en de woorden tot een verhaal. Ik hield van de aanraking van de toetsen met mijn vingers. Hoe ze weerstand boden aan de druk bij de aanslag en hoe ze daarna weer terugsprongen in de oude positie. Een subtiele interactie tussen mij en haar die me nog altijd doet denken aan het liefdesspel. Alhoewel ik met geen enkele vrouw zo intiem ben geweest als met mijn Madonna.

Ik heb haar een naam gegeven inderdaad, Madonna. Nee, niet naar die wereldberoemde zangeres, alhoewel La Ciccone misschien wel een net zo sterk karakter heeft als mijn Madonna. Ik had haar vernoemd naar een poster die recht boven mijn computertafel hing, een afdruk van de pentekening van Andy Warhol met de titel "Madonna".

Waarom die naam? Ik weet het niet. Waarom sowieso een naam? Ik moet opnieuw het antwoord schuldig blijven. Het leek me niet meer dan gepast. Misschien omdat ik zo aan iemand kon refereren als ik haar toesprak, zoals ik soms deed. Meestal opmerkingen als ik achter haar plaatsnam ("Zo, schat, we gaan weer beginnen, oké?") of een opgeruimd "Nou, Madonna, dat was genoeg voor één dag" als ik Word afsloot. Het spreekt vanzelf dat ik haar zelf nooit helemaal uitschakelde, dat zou hetzelfde zijn als je vrouw 's nachts een mes tussen de ribben drukken om haar de ochtend erna weer te reviveren. Zoiets doe je gewoon niet.

In de maanden, en uiteindelijk jaren, dat we bij elkaar waren verdiepte onze relatie zich steeds meer. En daarmee nam de kwaliteit van mijn verhalen toe. Hield ik ze aanvankelijk voor mezelf, als een persoonlijke hobby die mensen wel raar zouden vinden, op een gegeven moment vertrouwde ik ze ook, vooral via een verhalensite op het internet, toe aan andere mensen. De positieve reacties die ik maar al te vaak kreeg sterkten me in mijn niet-aflatende pogingen steeds maar weer betere verhalen te schrijven.

En zo raakte ik in de ban van mijn verhalen. En daarmee onlosmakelijk ook van haar. Uiteindelijk kon ik niet anders dan mijn baan opzeggen, zodat ik hele dagen kon doorbrengen met Madonna. Ik kon niet meer zonder haar. 's Ochtends vroeg hunkerde ik al naar haar aanwezigheid en 's nachts kostte het me steeds meer moeite afscheid van haar te nemen. Schrijven werd een obsessie. Een drug. Ik voelde me alleen nog maar lekker als ik mijn handen op het toetsenbord had gelegd, en mijn blik had gericht op het scherm, waar de woorden in een rap tempo vanuit het niets opdoemden. Ik voelde me ziek, zweterig, onaangenaam, als ik haar achter moest laten, een gevoel dat naarmate de tijd vorderde verder toenam. Steeds meer bleef ik daarom hele dagen thuis, nauwelijks nog etend of me druk makend over het huishouden, met alleen maar de verhalen in mijn hoofd die geschreven dienden te worden. De berichten van vrienden en familie op mijn antwoord-apparaat, die een steeds bezorgder toon kregen, beantwoordde ik niet. Ik had hen niet nodig. Ik had genoeg aan haar. Haar en de verhalen die maar bleven komen, de liefdeskindjes die mijn relatie met Madonna voortbracht.

En toen diende die ochtend zich aan, die bewuste ochtend die de rest van mijn leven zal blijven domineren. Nog onwetend van wat komen ging stond ik op van het veldbed dat ik in mijn werkkamer had opgesteld, zodat ik dag en nacht in de nabijheid van Madonna kon zijn. Ik kreeg een onbestemde onrust over me heen, die ik niet kon thuisbrengen. Verward door die gevoelens ijsbeerde ik door de kamer, als iemand die zich probeert te herinneren wat hij is vergeten op het boodschappenlijstje. En opeens wist ik het. Staand in het midden van mijn kamer besepte ik, met een ijzeren zekerheid, dat ik die ochtend moest beginnen aan mijn Magnus Opus. Het meesterwerk waar ik al jaren van droomde, de kroon op mijn samenwerking met Madonna. In een trance en op de een of andere manier buiten adem liep ik, nog steeds slechts gekleed in een boxershort en een oud t-shirt, naar de werktafel. Bij de eerste aanraking met haar, toen ik met mijn duim de spatiebalk beroerde om de schermbeveiliging te beëindigen, voelde ik meteen een schok door mijn lichaam, alsof ik een stroomstoot had gekregen. Een enorme opwinding maakte zich van me meester toen ik Word opstartte en het maagdelijk witte lege document te zien kreeg. Mijn vingers tintelden en zonder nog te aarzelen begon ik te typen, in een tempo dat ik nog nooit gehaald en zonder een moment in te houden. Het ging helemaal vanzelf, Gefascineerd bekeek ik op het scherm het resultaat van mijn werk. "Hoofdstuk 1; Vlucht", daar begon het mee. Waarna zich een beschrijving ontvouwde van een wereld die ik al snel herkende als Utris. Dit moet ik even uitleggen. Ik heb jaren eerder een kort verhaal geschreven over een gevangenisplaneet, waarop de misdadigers werden gedropt om vervolgens te dienen als weerloos wild voor de jagende elite. "De verdoemde wereld", zoals het verhaal heette als ik het me goed

herinner, handelde over hoe een man er in slaagt, met behulp van de dromen van een jongen, van de planeet te vluchten. Het was een verhaal waar ik nooit helemaal tevreden over was geweest, en het was ook een verhaal waarover ik eindeloos had gemaald hoe ik het kon uitbouwen tot een hele roman. Een roman waarvan ik nooit had gedacht dat die er zou komen.

Tot die bewuste ochtend.

Steeds meer maakte de verwondering zich van me meester toen ik las wat mijn vingers typten. Het was onmiskenbaar hetzelfde gegeven als van “De verdoemde wereld”, maar dan zoveel treffender beschreven: helderder, preciezer, soepeler, beeldender. Het was niet alleen veel beter, het was perfect! Ik kreeg de indruk dat “De verdoemde wereld” als een schilderij was dat een onbenul had proberen te maken van de wonderbaarlijk mooie naakte poserende vrouw en dat nu Rembrandt met “Hoofdstuk 1; Vlucht” dezelfde materie onder handen nam. Het verschil was zo groot als dag en nacht.

Ik begrijp nog steeds niet dat het zo lang duurde voor ik besepte dat niet ik, maar Madonna het verhaal schreef. Schrijvers weten misschien waar ik het over heb als ik opmerk dat het vaak lijkt alsof niet de schrijver het verhaal schrijft, maar dat het verhaal zichzelf creëert en dat de schrijver slechts de “toevallige” getuige is van het wordingsproces. Dat gevoel had ik ook altijd gehad als ik werkte met Madonna.

Maar die ochtend ging het verder dan anders. Veel verder. Ergens halverwege het eerste hoofdstuk merkte ik op dat ik geen enkele type-fout maakte en toen ik me concentreerde op de vingers, die nauwelijks nog een deel van me leken te zijn en zich razensnel bewogen over de toetsen, viel me op dat ik heel andere toetsen indrukte dan de letters die daardoor op het scherm verschenen. Toch verbaasde het me aanvankelijk niet eens, ik was zo vol van het fantastische verhaal dat zich voor mijn ogen ontvouwde, dat al het andere onbelangrijk was. Wat maakte het uit dat ik de verkeerde toetsen raakte, dat ik soms met slechts één of twee aanslagen hele woorden tevoorschijn toverde, als datgene wat op het scherm verscheen zo goed was? En wat maakte het uit dat ik volstrekt niet wist waar het verhaal me naar toe zou brengen en wat de volgende hoofdstukken zouden brengen? Als het verhaal er maar was. Het doel was het enige wat telde, de weg ernaar toe onbelangrijk, zo leek het. Maar dat zou veranderen...

Ik moet uren en uren hebben doorgetypt, nog steeds in dat onwaarschijnlijke tempo, en nog steeds gebogen over het toetsenbord in slechts mijn ondergoed, toen de vermoedheid begon toe te slaan. Ik was juist aanbeland in hoofdstuk 3, waarin Ioan en Jetro kennismaakten met onbekende buitenaardse wezens –Genomi- die ervoor hadden gezorgd dat ze niet waren onderschept door de militaire schepen die Utris bewaakten. Een fascinerend plot werd langzaam maar zeker zichtbaar en er was al een tip van de sluier gelicht wat betreft de ongelooflijke en adembenemende richting die de mensheid had genomen na haar verspreiding over het heelal. Een enorme nieuwsgierigheid naar hoe het allemaal verder ging beving me. Maar, hoe graag ik ook wilde, ik kon niet meer. Mijn vingers begonnen pijn te doen en mijn gewrichten begonnen te

protesteren. In mijn achterhoofd ontstond langzaamaan het besef ik dat ik tijd moest nemen mijn vingers wat rust te gunnen, mezelf wat op te knappen en iets te eten. Ik wilde stoppen, een pauze nemen...

Toen pas besepte ik dat ik mijn vingers niet meer kon losmaken van het toetsenbord. Ik had er geen controle meer over, het leek wel alsof ze zelfstandig denkende wezens waren geworden. Nee, het leek alsof die vingers niet langer de mijne waren, maar die van Madonna. Madonna die langzaam maar zeker steeds meer controle over me had gekregen en nu de tijd rijp achtte het Grote Verhaal te schrijven. Met mij als instrument om de toetsen voor haar aan te slaan. Het was toen dat er zich een weerstand in me begon te ontwikkelen. Ik wilde niet gebruikt worden voor een verhaal dat niet het mijne was. Ik wilde zelf schrijven en de controle houden. Maar intussen was ik niets meer dan een ... type-machine. Ik voelde me licht in mijn hoofd en mijn vingers voelden rauw aan. De aanvankelijke irritatie begon steeds meer te veranderen in echte pijn. Ik werd niet alleen gebruikt, begreep ik, maar ook misbruikt, als een race-auto die door de coureur ver over het maximale aantal toeren wordt gejaagd.

“Nee”, fluisterde ik, “nee”. Wezenloos las ik over de waanzinnige reis die Ioan en Jetro maakten toen ze afscheid hadden genomen van de Genomi in hoofdstuk 6. Nog steeds was ik gebiologeerd door het verhaal, maar het was alsof het steeds verder van me weg stond, als een ver object dat uit focus raakt. Het drong niet meer volledig tot me door.

“Nee”, zei ik, nu harder, “Nee!” De pijn begon nu echt ondraaglijk te worden. Achter mijn ogen ontwikkelde zich een messcherpe hoofdpijn, ik kreeg steeds moeilijker adem en het leek wel of mijn handen in brand stonden. Ik begon te schreeuwen, steeds harder. En ik begon wild te schoppen met mijn benen. Het leek wel alsof ik op exploderen stond en nog steeds ratelden mijn vingers maar genadeloos door, als een mitrailleur.

“NEE !!!!”

In een laatste krachtsinspanning schopte ik wanhopig en krampachtig met mijn benen om me heen. Zonder het bedoeld te hebben raakte ik vol de computerkast, die stond opgesteld onder de tafel. De plastic voorzijde scheurde. Toen hoorde ik een soort gekraak of gesis dat ik niet thuis kon brengen en rook ik een brandlucht. Op hetzelfde moment begonnen mijn woest hamerende vingers te haperen. Een rookpluim verscheen vanonder mijn tafel en ik meende een vlam te zien die uit de desktop sloeg. Ik voelde nog een laatste siddering, als van een stervend dier, en toen vielen mijn handen als dode vogels op het toetsenbord, gevoelloos. Het scherm doofde en werd zwart. Dood. Wezenloos starend in het lege beeldscherm besepte ik dat ik haar had vermoord. Madonna. Mijn lief, mijn muze. Ze was dood...

Ik zakte uitgeput en onthutst ineen op het toetsenbord.

Wat kan ik zeggen over de tijd erna? Eerlijk gezegd weet ik weinig meer van. Ik wil het me ook niet herinneren. Je zou kunnen zeggen dat ik krankzinnig werd, tenminste zo was de algemene indruk. De dood van Madonna veroorzaakte aanvankelijk een onvoorstelbaar verdriet die later (na eindeloze vruchteloze pogingen haar weer tot leven te wekken) veranderde in een ongelooflijke furie. Ik had mijn hele appartement al aan gruzelementen geslagen toen eindelijk de

politie kwam. Ik moet zeggen dat ik hen weinig aanleiding gaf te denken dat ze met een gezond persoon te maken hadden. Ik ging ze te lijf met alles wat in mijn handen kwam. Natuurlijk overmeesterden ze me tenslotte, waarna ik werd overgebracht naar een politiecel en uiteindelijk in een streng bewaakte psychiatrische kliniek belandde. Ik moet zeggen dat ik ze niet eens ongelijk geef. Mijn wanhopige verhalen over een computer met een eigen willetje waarop ik verliefd was geworden moeten als waanzinnig zijn overgekomen. En hiernaast was ik nog lange tijd volstrekt over mijn toeren, niet in staat mezelf te beheersen of me als een normaal mens te gedragen.

Inmiddels gaat het weer beter. Ik kan mijn woede onder bedwang houden en weer op een gewone manier omgaan met mensen. En ik heb de resten van Madonna weten te redden. Ze was al bij het groot vuil beland, voor ik mijn begeleiders kon overtuigen haar bij me terug te bezorgen. Natuurlijk was ze niet meer te redden (de systeembeheerder van de kliniek had nog nooit een computer gezien die zo grondig was uitgebrand) maar een meevaller was dat ik op haar harde schijf een deel van het verhaal dat ik die dag had getypt heb teruggevonden. De eerste drie hoofdstukken. Sindsdien heb ik het ontelbare malen herlezen. Nog steeds vind ik het briljant. De laatste weken heb ik gepoogd verder te gaan met het verhaal, op een eenvoudige typemachine deze keer. Je zou zeggen dat het niet zo moeilijk zou zijn, tenslotte had ik het verhaal al tot en met hoofdstuk 6 getypt. Maar toch ging het niet meer. Na een paar zinnen verzandde ik al. De woorden waren ontoereikend, slecht gekozen. Het voelde gewoon niet zoals het moest voelen: het waren niet de zinnen die ik wilde typen. Ik moest weer denken aan dat beeld van het schilderij van Rembrandt en besepte dat ik de boerenkinkel was die een half-afgemaakt portret van Rembrandt wilde voltooien. Het lukte gewoon niet meer. En hoe had ik ooit anders kunnen denken? Madonna was er immers niet meer. Ik moest de harde waarheid onder ogen zien dat ik mijn muze had verloren...

Vandaag heb ik besloten definitief te stoppen met schrijven. Dit verhaal is het laatste verhaal dat ik ooit op papier zal zetten. Het is niet het verhaal dat ik had willen schrijven. Dat is een bittere pil. Het zal moeilijk worden me te verzoenen met het feit dat ik de schrijver ben die uiteindelijk niet verder kwam dan een onvoltooid meesterwerk.

